

به نام خدا

زایمان با بی حسی اپیدورال

تهیه کننده:

(دپارتمان آموزش به بیماران)

زایمان با بی حسی اپیدورال

شدت درد زایمان به اندازه درد قطع شدن اندام می باشد و تقریباً تمام مادران از زایمان به خاطر درد آن می ترسند و در طول حاملگی راهکارهایی برای درمان این درد از پزشکان می خواهند. اولین سوال مطرح این است که آیا بهتر است این درد را درمان نمود تا مادر تجربه زایمانی آرام، بدون درد و راحت داشته باشد یا آنکه بهتر است مرتب از مادر درخواست شود این درد را تحمل نماید؟ طی زایمان چندین ساعت متوالی با مادر دردی فوق العاده شدید دست به گریبان است و بدیهی است درمان آن آرامش، راحتی و آسودگی خاطر مادر را به همراه خواهد داشت؛ این آرامش با استراحت کافی که مادر در طول زایمان دارد سبب می شود در زمان ورود جنین به داخل کانال زایمانی که نیاز به زور زدن مناسب و هماهنگی مادر می باشد وی به خوبی همکاری نماید در حالی که مادری که از ساعت ها قبل از ورود جنین به کانال، درد شدید داشته و مضطرب و بی طاقت شده است نمی تواند به خوبی زور بزند و انقباضات قوی و موثر ایجاد نماید. زور زدن خوب و قوی جنین را در کانال زایمانی به جلو می رساند و باعث تولد زودتر وی می گردد.

علاوه بر فواید فوق بلوک سمپاتیک و کاهش کاتکول آمین ها که طی بی دردی (اطراف نخاعی) اپیدورال اتفاق می افتد باعث می گردد در بیمارانی که مبتلا به بیماری مثل فشارخون بالا، آسم، بیماری های دریچه ای قلب شامل نارسایی آئورت و نارسایی میترا هستند، خطر تشدید و عود بیماری های مذکور که طی زایمان، مادر را تهدید می کند به شدت کاهش یابد و همین موضوع انجام بی دردی را برای آنها ضروری می نماید.

حالا که بی دردی طی زایمان با فواید متعددی همراه است، کدام روش مناسب تر است؟

بهترین روش (روش انتخابی) برای زایمان بدون درد، تزریق دارو در فضای اطراف نخاع می باشد (فضای اپیدورال). فضای اپیدورال فضای اطراف نخاع جایی است که عصب های مربوط به درد زایمان از کانال نخاعی خارج می شوند؛ با تزریق دارو در این فضا، انتقال حس درد به نخاع و مغز متوقف می شود و در نتیجه با اینکه انقباضات رحمی و سایر علل ایجاد کننده درد به صورت طبیعی ادامه دارد، چون حس درد به مغز منتقل نمی شود مادر دردی را حس نمی کند ولی چون حس و حرکت نرمال است مادر فشار جنین بر روی کانال را حس می نماید، به خوبی زور

می‌زند، راه می‌رود و ورزش‌های موردنظر را انجام می‌دهد ولی درد را حس نمی‌کند. برای تزریق دارو در این فضا مادر باید بنشیند تا پزشک بتواند از بین مهره‌های کمری سوزن مخصوص اپیدورال را به فضای مربوطه هدایت نموده، دارو را تزریق نماید و کاتتر را برای تزریق‌های بعدی داخل فضای مربوطه تعبیه نماید.

آیا وارد کردن سوزن اپیدورال دردناک و ترسناک است؟

اگر تزریق فوق مثل همه تزریق‌های دیگر (داخل عضلانی، داخل وریدی) توسط فردی ماهر انجام شود حتی ممکن است حس هم نشود یا دردی مختصر و گذرا ایجاد نماید. البته لازم است یادآوری شود که همکاری مادر در موقع تزریق بسیار مهم است و عدم همکاری و اضطراب و تکان خوردن وی کار را برای پزشک معالج سخت می‌نماید و احتمال عدم تزریق دارو در محل مناسب و همچنین قرار نگرفتن کاتتر در محل مناسب افزایش می‌یابد که منجر به شکست در ایجاد بی‌دردی می‌گردد؛ پس همکاری مادر موقع تزریق بسیار مهم است.

آیا انجام تزریق فوق با سردرد یا کمردرد همراه است؟

آیا اقدامات فوق باعث بی‌حرکتی و یا فلج شدن پاها می‌شود؟

متأسفانه شایعات فراوانی در ارتباط با تزریق دارو در فضاهای کمری وجود دارد با اطمینان می‌توان گفت بی‌دردی به روش تزریق دارو در فضاهای اطراف کانال نخاع (اپیدورال) که توسط فرد ماهر و به‌طور صحیح انجام گیرد بروز عوارض فوق تقریباً غیرممکن خواهد بود.

آیا بی‌درد کردن مادر بر روی جنین عارضه سوئی ندارد؟ یا طول مدت زایمان را افزایش نمی‌دهد؟

طی بی‌دردی فقط انتقال درد به مغز بلوک می‌شود و مکانیسم‌های زایمانی دستکاری نمی‌شود لذا قرار نیست زایمان به خاطر از بین رفتن درد طولانی شود و حتی انتظار این است که مادری که درد ندارد و مضطرب نمی‌باشد همکاری بیشتری در زمان زایمان داشته باشد، بهتر زور بزند و انقباضات موثرتری ایجاد نماید که این موضوع می‌تواند حتی روند زایمان و حرکت جنین در داخل کانال زایمانی را تسریع نماید که منجر به تولد زودتر جنین می‌گردد.

با توجه به اینکه خون‌رسانی جفت و جنین در نتیجه اتساع عروق رحمی که طی بی‌دردی به روش اپیدورال (اطراف نخاعی) اتفاق می‌افتد نه تنها انتظار داریم عارضه سوئی بر روی جنین نداشته باشد بلکه در مواردی که بیماری‌های جفتی رحمی وجود دارد بی‌دردی اپیدورال به جنین و مادر کمک می‌نماید. /ح